

EI-HELSINKILÄISTEN TILAPÄINEN MAJOITUS

Ohje koskee

- a) kolmannen maan kansalaisia, joilla ei ole pysyvää oleskelulupaa (P-tunnus) ja
- b) EU/ETA-kansalaisia, jotka ovat oleskelleet yhtäjaksoisesti Suomessa alle viisi vuotta eikä heillä ole vielä oikeutta pysyvään oleskeluun osoittavaan oleskeluoikeuden rekisteröintitodistukseen ja
- c) henkilöitä, jotka oleskelevat Helsingissä, mutta jotka ovat kirjoilla toisessa kunnassa

Perustuslain 19 §:n 1 momentin takaama ihmisarvoisen elämän edellyttämä välttämätön huolenpito merkitsee, että sellaisessa tilanteessa, jossa henkilö on vailla vakinaista asuntoa ja hänen olosuhteensa muutoin edellyttävät kiireellisen asumisen tai majoituksen järjestämistä, voi kunnalle syntyä velvoite järjestää kiireellisesti asumista tai asumisolosuhteita koskeva ratkaisu esimerkiksi toimeentulotuen avulla tai järjestämällä sosiaalihuoltolain 22 §:n (1.4.2015 lukien 21 §) mukaisia asumispalveluja.”

SHL:n 12 §:n 1 momentti oikeuttaa jokaisen kunnassa oleskelevan henkilön saamaan kiireellisessä tapauksessa yksilölliseen tarpeeseensa perustuvat sosiaalipalvelut siten, ettei hänen oikeutensa välttämättömään huolenpitoon vaarannu. Lain 13 §:n 1 momentin mukaan lapsella ja hänen perheellään on oikeus saada viipymättä lapsen terveyden tai kehityksen kannalta välttämättömät sosiaalipalvelut. Palveluja on järjestettävä tarvittavassa laajuudessa niinä vuorokauden aikoina, joina niitä tarvitaan. SHL:n 58.1 § puolestaan edellyttää, että kunta huolehtii kiireellisissä tapauksissa tai olosuhteiden muutoin niin vaatiessa laitoshuollon ja muiden sosiaalipalvelujen järjestämisestä muullekin kunnassa oleskelevalle henkilölle kun kunnan asukkaalle.

Tässä ohjeessa käytetään tilapäisestä majoittamisesta kahta termiä.

Hätämajoituksella tarkoitetaan tilapäistä asumista, joka kestää vain yön tai kaksi ja jonka kustannuksista ei tehdä toimeentulotukipäätöstä.

Kriisimajoituksella tarkoitetaan tilapäistä asumista, joka kestää pidempään kuin muutaman vuorokauden ja jonka kustannukset maksetaan pääasiassa toimeentulotuella.

1. Yksin elävien henkilöiden ja lapsettomien pariskuntien tilapäinen majoitus

Tilapäisen majoituksen tarve arvioidaan pääsääntöisesti alueellisissa sosiaalityön tai -ohjauksen toimipisteissä tai ennakoimattomissa tilanteissa virka-ajan ulkopuolella sosiaalipäivystyksessä. Jos henkilö ei ole Suomen kansalainen, ohjataan hänet ensisijaisesti hakemaan apua oman maansa suurlähetystöstä. Päästäkseen suurlähetystöönsä varaton voi hakea toimeentulotukea matkakustannuksiin virka-aikana siltä sosiaalityön tai sosiaaliohjauksen palvelupisteeltä, jonne hän on hakeutunut, ja virka-ajan ulkopuolella sosiaalipäivystyksestä. Mikäli suurlähetystö ei sijaitse Suomessa, voidaan matkakustannukset myöntää sosiaalitoimesta myös suoraan kotimaahan.

Varattomalle Suomen kansalaiselle voidaan myöntää toimeentulotukea kotimatkaan omalle paikkakunnalle.

Mikäli katsotaan, että henkilö ei enää saman päivän aikana voi hakeutua suurlähetystöönsä tai omaan kuntaansa, tarjotaan hänelle hätämajoituksena yöpyminen ja päiväkeskuspalvelut Hietaniemenkadun palvelukeskuksen asumispäivystyksessä yhdeksi yöksi (viikonloppuna viikonloppun yli). Asumispäivystyksessä yövytään 4 - 10 hengen yhteismajoitushuoneissa. Asumispäivystyksessä yöpyminen on asiakkaalle maksutonta ja yöpyjille tehdään palvelukeskuksessa tekninen sijoituspäätös sosiaalitoimen asiakastietojärjestelmään.

Palvelukeskukseen ohjattavista uusista asiakkaista tulee soittaa etukäteen palvelukeskuksen henkilökunnalle. Ulkomaalaistaustaisten ei-helsingiläisten osalta asiakastietoihin tulisi myös kirjata suunnitelma, josta käy esille perustelut majoitustarpeelle. Palvelukeskuksessa ei selvitetä asiakkaiden oleskelulupa- tai rekisteröintiasioita, vaan luvat selvitetään alueellisissa sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen toimipisteissä. Mikäli henkilöllä ei ole sosiaalitoimen asiakkuutta, sosiaalityön tai -ohjauksen toimipiste määräytyy palvelukeskuksen vuoronumeroperiaatteen mukaisesti.

Mikäli henkilö ei suurlähetystöön ohjaamisesta tai matkakustannusten toimeentulotukena myöntämisestä huolimatta poistu tai pysty poistumaan Helsingistä, hänet ohjataan ensisijassa 3. sektorin ylläpitämään hätämajoitukseen.

Kunkin henkilön yksilöllinen tilanne tulee arvioida. Terveyttä ja henkeä uhkaavissa tilanteissa varmistetaan hätämajoitus pääsääntöisesti 3. sektorin ylläpitämässä paikassa tai Hietaniemen palvelukeskuksessa. Mikäli henkilö ei halua tunnistautua eikä halua tilannettaan selvitetävän enempää, ohjataan hänet 3. sektorin tarjoamaan hätämajoitukseen.

Jos henkilö on kyvytön huolehtimaan itsestään esimerkiksi psyykkisen sairauden, päihdeongelman tai vamman vuoksi, henkilö ohjataan psykiatrian tai päihdehuollon hoidontarpeen arviointiin. Mikäli asiakas tarvitsee hoitoa, se annetaan psykiatrian osalta Hus:ssa ja akuutin vieroitushoidon tarpeen osalta vieroitushoito-osastolla. Sosiaalityön tai -ohjauksen toimipiste voi hakea henkilölle kriisimajoitusta [kriisimajoituksen työryhmän](#) kautta siksi aikaa, että henkilön tilanteeseen saadaan selkeyttä. Samoin toimitaan siinä tilanteessa, jos kotimaahan ei tosiasiallisesti voi palata.

2. Lapsiperheiden tilapäinen majoitus

Tilapäisen majoituksen tarve arvioidaan alueellisissa sosiaalityön tai -ohjauksen toimipisteissä tai ennakoimattomissa tilanteissa virka-ajan ulkopuolella sosiaalipäivystyksessä. Selvitetään, onko asiakasperhe maasta, jonne heidät voidaan ohjata takaisin, ja herääkö huolta itsestä tai lapsista huolehtimisesta. Tarvittaessa tehdään lastensuojeluilmoitus.

Jos perhe ei ole suomalainen, perhe ohjataan ensisijaisesti hakemaan oman maansa suurlähetystöstä matkakustannuksia takaisin kotimaahansa. Päästäkseen suurlähetystöönsä varattomat voivat hakea toimeentulotukea matkakustannuksiin virka-aikana siltä sosiaalityön tai sosiaaliohjauksen toimipisteeltä, jonne hän on hakeutunut, ja virka-ajan ulkopuolella sosiaalipäivystyksestä. Mikäli konsulaatti ei sijaitse Suomessa, voidaan matkakustannukset myöntää myös sosiaalitoimesta suoraan kotimaahan.

Varattomalle Suomen kansalaiselle voidaan myöntää toimeentulotukea kotimatkaan omalle paikkakunnalle.

Mikäli katsotaan, että perhe ei enää saman päivän aikana voi hakeutua suurlähetystöönsä, voidaan perhe hätämajoittaa yhdeksi yöksi tai viikonlopun yli tilapäisasuntoon, jonka vuokratkustannukset maksetaan keskitetystä kriisimajoituksen budjetista. Virka-ajan ulkopuolella terveyttä ja henkeä uhkaavissa tilanteissa varmistetaan hätämajoitus pääsääntöisesti 3. sektorin ylläpitämässä paikassa tai hotellissa.

Poikkeuksen muodostavat tilanteet, joissa kunnan on tarjottava perheelle kriisimajoitusta lastensuojelulain perusteella. Tällainen tilanne on esimerkiksi silloin, kun todetaan, että perheen ei ole mahdollista palata kotimaahansa. Perhe saattaa myös kieltäytyä palaamasta kotimaahansa, mistä syystä lapsi jää vaille yösiijaa. Siinä tilanteessa tulee kriisimajoituksen kustannukset myöntävän alueellisen sosiaalityön tai -ohjauksen toimipisteen vastuutyöntekijän tehdä esitys [kriisimajoituksen työryhmälle](#), joka linjaa, myönnetäänkö majoitusta vai ei. Työntekijän tulee tehdä myös lastensuojeluilmoitus. Mikäli kyseessä on suomalainen muun kunnan perhe, tehdään yhteistyötä kotikunnan lastensuojelun kanssa.